

окружающую среду. *Право окружающей среды в СССР и Великобритании : сб. ст. / Акад. наук СССР, Ин-т государства и права ; редкол.: О.С. Колбасов [и др.].* М., 1988. С. 100–104.

5. Сапранова, О.Н. Правовое регулирование экологической экспертизы : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06; Моск. гос. ун-т. М., 1995. 25 с.

6. О государственной экологической экспертизе, стратегической экологической оценке и оценке воздействия на окружающую среду : Закон Респ. Беларусь, 18 июля. 2016 г., № 399-З // Эталон-Беларусь [Электронный ресурс] / Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. Минск, 2019.

7. Об экологической экспертизе [Электронный ресурс] : федер. Закон Рос. Федерации, 23 нояб. 1995 г., № 174-ФЗ (с изм. и доп.) // Консультант Плюс : Версия Проф. Технология / ООО «ЮрСпектр». М., 2019.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ МОНІТОРИНГУ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Петрова Н.О., старший викладач кафедри міжнародних відносин, аспірант кафедри правосуддя Сумського національного аграрного університету (Україна)

Інтенсифікація проведення інституційної реформи у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання спонукає до пошуку нових підходів в усвідомленні важливості та необхідності створення дієвого постійно діючого механізму контролю та його важливого складового елементу - моніторингу державної допомоги, застосовуючи різні форми та методи їх проведення, вивчаючи та впроваджуючи зарубіжний досвід із врахуванням вітчизняних особливостей. При цьому важливим вбачається формування (формулювання) основних правових засад здійснення моніторингу, одним із кінцевих завдань якого є максимально прозоре та ефективне використання державних і місцевих ресурсів, дотримання правил захисту та розвитку конкуренції.

Необхідним і важливим є здійснення моніторингу державної допомоги, як чинних схем допомоги, так і передбачуваних, а також моніторинг ex post (після надання державної допомоги), тобто всеохоплюючий моніторинг є важливим засобом у забезпеченні нагляду та контролю за ефективністю та цільовим використанням державної допомоги, попередження незаконної державної допомоги, що також являється фундаментом для прийняття рішень Уповноваженим органом з питань державної допомоги - Антимонопольним комітетом України у сфері державної допомоги (далі – АКУ).

Законодавче закріплення поняття моніторингу державної допомоги відбулося в Законі України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» від 1 липня 2014 року № 1555-VII, (далі – Закон № 1555-

VII) (набрав чинності 02.08.2017 року), в якому, відповідно до п. 5 ст. 1, моніторинг визначається як «збирання та проведення аналізу інформації про державну допомогу з метою здійснення контролю за дотриманням вимог Закону № 1555-VII та рішень АКУ, визначеного Законом № 1555-VII, а також підготовка та подання звітності про державну допомогу» [5].

Так, АКУ зобов'язує надавачів державної допомоги надавати інформацію про всі програми підтримки суб'єктів господарювання за рахунок публічних ресурсів, які існували на день набрання чинності Законом № 1555-VII, а також повідомляти про нову державну допомогу АКУ. У випадку, якщо надавач звільнені від обов'язку повідомляти про нову державну допомогу (наприклад, щодо окремих категорій державної допомоги, на підставі ст.7 Закону № 1555-VII, а також незначної державної допомоги), вимагається письмове повідомлення про такого роду допомогу, відповідно до встановленої форми [4].

Тобто, відбувається постійна взаємна співпраця між надавачами державної допомоги та АКУ, який отриману інформацію накопичує, систематизує, оброблює, узагальнює та використовує для аналізу, звітності, застосовує при прийнятті як управлінських, так і правових рішень, наданні консультацій надавачам та суб'єктам господарювання.

Конкретизація мети моніторингу державної допомоги зафіксована в Порядку проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання, затвердженого Розпорядженням АКУ від 28.12.2015 року № 43-рп, в якому, поряд із ідентичним трактуванням моніторингу відповідно до Закону №1555-VII, відмічаємо доповнення: формулювання необхідності забезпечення прозорості надання суб'єктам господарювання державної допомоги, інформування всіх заінтересованих осіб про державну допомогу, забезпечення ефективності функціонування системи державної допомоги в Україні, захисту та розвитку конкуренції [3].

Досягнення мети моніторингу, як інструменту публічного адміністрування, неможливе без формулювання, та фіксування в нормативних актах у сфері державної допомоги основних фундаментальних ідей - правових засад, що є світоглядним ціннісним, законодавчо закріпленим орієнтиром. При чому основні правові засади моніторингу державної допомоги, як складової адміністративної процедури контролю повинні кореспондуватися із загальними принципами адміністративного права.

Так, на думку В. Колпакова, принципами адміністративного права є позитивні закономірності, пізнані наукою та практикою, закріплені у правових нормах, або узагальнення чинних у державі юридичних правил [2, 18]. Основними принципами адміністративного права є принцип верховенства права, належного врядування, забезпечення участі в ухваленні рішень і належного реагування, відкритості й прозорості, доброчесності й етичної поведінки, принцип ефективності, компетентності й спроможності, інноваційності та відкритості до змін, сталості та довгострокової орієнтованості, поваги до прав людини та культурної різноманітності,

забезпечення соціальної згуртованості й підзвітності [1, 39-49]. Тобто АКУ повинен здійснювати моніторинг державної допомоги, базуючись на загальних правилах, основоположних та сучасних доктринальних ідеях адміністративної науки і практики, керуючись принципами конкурентного права, враховуючи специфіку спеціальних правил у сфері державної допомоги, особливості вітчизняного стану державної допомоги та досвід зарубіжної практики.

Так, основними правовими засадами моніторингу у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання вважаємо: прозорість (відкритість), структурованість (категорійність), недискримінація (рівноправне ставлення), взаємна співпраця, своєчасність, превентивність, повнота (всеосяжність), збереження і захист інформації, контроль за опрацюванням інформації, незалежність, цільове використання інформації, компетентність (фаховість), захист конкуренції, тощо. Подальші дослідження будуть направлені на детальніше розкриття сутності та змісту основних правових засад моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання з метою вдосконалення здійснення моніторингу, як інструменту публічного адміністрування.

Використана література

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
2. Колпаков В., Кузьменко О. Адміністративне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 544 с.
3. Порядок проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання, затверджено Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28.12.2015 року № 43-рп «Деякі питання реалізації Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0140-16#n16> (дата звернення: 18.03.2019).
4. Порядок, форми та вимоги щодо подання Антимонопольному комітету України інформації про чинну державну допомогу суб'єктам господарювання, затверджено Розпорядженням Антимонопольного комітету України 28.12.2015 № 43-рп URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0141-16> (дата звернення: 18.03.2019).
5. Про державну допомогу суб'єктам господарювання: Закон України від 1 липня 2014 року № 1555-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18> (дата звернення: 18.03.2019).